

גליון
**מעיונא
דמלכא**

♦ 1 ♦

שיעורי הקדמה ללימוד
תורת החסידות
מב"ק מוה"ר אדמו"ר שליט"א

יו"ל ע"י
מכון 'שפה ברודה'
דחסידי קאסוב

כל הוצאות עדיבת זהו"ל של הגליון

נתנדב ע"י

ידידינו היקר שבמקרים
דודף צדקה וחסד בכל מאדו זהונו
בונה ומקים עולמות של תורה וחסד
איש האשכולות העושה גדולות

הרוצה בעילום שמו

לע"נ

הרה"ח מו"ה מרדכי ב"ר חיים אריה ע"ה
וזוגתו מרת טויבא רבקה בת ר' יעקב יואל ע"ה

הרה"ח מו"ה שלום נחמן ב"ר חיים ע"ה
וזוגתו מרת דבורה בת ר' משה אהרן ע"ה

והרה"ח מו"ה חיים אליהו ב"ר זאב ע"ה
וזוגתו מרת שיינדל בת ר' אלעזר ליפא ע"ה

זכות הפצת מעיינותיו של אור שבעת הימים מרן הבעל שם הק'
ותלמידיו ז"ע, יגן בעדיו שירוזה רב נחת דקדושה מכל יוצ"ח ושיתברך בכל
מעשי ידיו בשפע ברכה, והצלחה בכל עסקיו, וימצא חן וחסד
בעיני אלקים ואנשים בכל הפציו, מתוך עושר
ואושר שלות הנפש והרחבת
הרעת כל ימי חייו

כל הזכויות שמורות
לקבל הגליון מדי שבוע בשבוע

ע"י e-mail

יש לפנות להמערכת

במס' 917-686-5892

או אל toraskosov@gmail.com

נערך ונסדר ע"י:

ישר
Publishing & Production
718.484.2189

יסודות והקדמות ללימוד ספרי החסידות

ניצוח התאזות על ידי הביטול ל'אין' מעודר את בחינת 'כתר כל הכתרים'

תמצית השיעורים הקודמים

אחד אקדמות מילין בשיעורים הקודמים, שם הרחבנו בגודל נשמת איש ישראל, ושעיקר עבודתנו היא לבטל את החכמה והשכל אל ה' הנקרא 'ביטול למדת האין', נבקש להעלות עוד מעלה בסולם הדרגות, מה יכולים לפעול על ידי דביקות בהשי"ת, והטעם שדווקא לאותם הדבקים בה' אלהים חיים יש ניסיונות ומחשבות זרות ומגונות^א, להבין כיצד הילכו שניהם יחדיו – הדביקות הגדולה בה', יחד עם ההסתרות הבאים עלינו ובפרט לדורנו דור עני.

הטעם שמסובב ה' אל האדם מחשבות זרות

זיהוי ראשית אמרנו בדברי מרן ה'בעל שם טוב הקדוש' זי"ע כפי שהביאם תלמידו הרה"ק מפולנאה זי"ע בספרו 'תולדות יעקב יוסף' (פרשת לך לך, שמעתי ממוורי שבסוף הספר), שהיה רגיל לפרש את מה שאמר אברהם אבינו לשרה אשתו ברדתם למצרים (בראשית יב יא-יג) 'הנה נא ידעתי

א. זה לשון רבותינו במדרש (ב"ר לב ג): רבי יונתן: היוצר הזה אינו בודק 'כתיב (תהלים יא ה) 'ה' צדיק יבחן ורשע ואוהב חמס שגאה נפשו', אמר קנקנים מרועעים, שאינו מספיק לקוש עליהם אחת עד שהוא שוברם,

כי אשה יפת מראה את, והיה כי יראו אתך המצרים ואמרו אשתו זאת והרגו אותי ואותך יחיו, אמרי נא אחותי את למען ייטב לי בעבורך וחיתה נפשי בגללך'. שפעמים מסבב ה' לאדם כל מיני מחשבות זרות ומשונות, והם מכונים 'אשה יפת מראה', ואז באה עת מלחמה בין שני הניצים, הסטרא אחרא וכת דיליה אומרים שהמחשבה הזו שייכת להם ומבקשים לדחוק את הקדושה ולקיים 'והרגו אותי ואותך יחיו'. ומולם ניצבת הקדושה המבקשת לדלות ולזכך את הניצוץ החבוי בקליפה. נותן הכתוב עצה כיצד להתגבר על היצר, שיקיים הלוחם 'אמרי נא אחותי את', שידבק בה' בעוז, ויאמר שהמחשבה היא בעצם 'אחותי', שיש בה קדושה אלא שהיא טמונה בתוך רפש וטיט, ועל ידי שמבטל את שכלו אל ה'י זוכה לעלות את המחשבה זרה מנוקבא דתהום רבה אל המקום הגבוה ביותר: וכפי שנרחיב בזה עוד.

וחיתה נפשי בגללך'. והקשה דתיבת 'נא' מיותר. ושאר ספיקות. וביאר, כי 'נא' פירושו שירדה מלכות נ' מדרגות מן החיות הוא א' שירדה כל כך, וחשקה לחזור להתקרב אל החיות שהוא א' וכו'. וזה התקנה לתקן מחשבה זו, שיתן לב שיש בתוך המחשבה זרה זו ניצוץ השכינה שבתוך הקליפה מחמת השבירה כנודע, וישתף את עצמו עם השכינה, ויראה ורעד יבוא בו ואז יתפרדו כל פועלי און ונעשה יחוד יראה עם נורא, וניצול גם הוא ממיתה. ובזה יובן 'הנה נא ידעתי כי אשה יפת מראה את' וגו', שעל ידי שנכנס בו מחשבות זנות, ועל ידי זה חש 'והרגו אותי' וגו', לכך 'אמרי נא אחותי את', וכמו שכתוב בזוהר (ח"א פא): 'אמור

ומי הוא בודק בקנקנים יפים אפילו מקיש עליהם כמה פעמים אינם נשברים. כך אין הקב"ה מנסה את הרשעים אלא את הצדיקים שנאמר 'ה' צדיק יבחן'.

ב. וכדברי הרה"ק מקאמרנא זי"ע ב'אוצר החיים' (פרשת בהר רנט): 'ועל ידי שהרגיש אברהם וכו', לכך - 'אמרי נא' בכל הנפילות, 'אחותי את' - שאי אפשר לפרוש את 'מאחותי' [-מהש"ת], וגם בנפילה היותר גדולה שם השכינה עמו וכו'. עיין שם עוד.

ג. וזה לשונו הקדוש: 'עוד שמעתי ממורי ביאור פסוק (בראשית יב יא-יג) 'ויאמר אל שרה אשתו הנה נא ידעתי כי אשה יפת מראה את וגו' והרגו אותי וגו' אמרי נא אחותי את וגו'

ג - ניצוח התאווה על ידי הביטול ל'אין' -

ויתבונן האדם בדעת, אחר ש'מפי עליון לא תצא הרעות' (איכה ג לח), כיצד יתכן שנופלים אל השכל שהוא חלק אלוה ממעל מחשבות רעות וזרות, ולכאורה היה צריך המח להיות כולו זך ונקי מכל הרהור חטא ועון. אלא שכל זה היא עצה עמוקה מהשי"ת, שפעמים יש ניצוץ קשה מאד לבירור, והוא נמצא עמוק מאד אשר כמעט ואין באפשרי להעלותה ממקומה השפל, ולפיכך אין עצה אלא להכניס את המחשבה הזו אל תוך השכל הרוחני, כדי שילחם האדם עם יצרו שלא לתור אחרי לבבו, ואז כשיתגבר כארי לסלק את המחשבה הזרה משכלו, יגרום לניצוץ הקדוש החבוי בתוכה להעלות ממקומה הנמוך לגובהי מרומים. ואלו הם דברי מרן ה'בעל שם טוב הקדוש' (ליקוטים יקרים טו:): **'כאשר בא לאדם מחשבה זרה בתפילה או בלימוד, ישבור המחשבה זרה ההוא, וידבוק עצמו בבואר יתברך, ובוזה מתקן ניצוץ קדוש שיש במחשבה ההוא, והוא משל**

שתגיעו למדרגה עליונה לדבק מחשבותיכם למעלה בכל העולמות, כמו מי שעולה מעולם לעולם, כענין ארבעה שנכנסו לפרדס (חגיגה יד:): מרוב הדביקות והמחשבות הטהורות וזכות, ואז 'ונתתי גשמיכם בעתם', כלומר, שגם הגשמיים והחומרניים שלכם יזדככו, וגם הניצוץ יעלה 'בעתו', רצה לומר, בעת הצורך שיוכל לעלות, יזדמן לכם המחשבה זרה, בכדי לזכות אתכם להעלות הניצוץ, ולא כשאר בני אדם שבא להם מחשבה זרה מחמת מחשבותיהם שלא מטוהרה מדברים גשמיים, ולא כן אתם ההולכים בחוקותי כנזכר, ואם תבוא לכם מחשבה זרה תוכלו להעלותה אל הקדושה'.

לחכמה אחותי את' וכו' (משלי ז ד) ונדרש זה מיתורא 'את', רצה לומר, שישתף את עצמו עם השכינה שנקרא 'אחות', ועל ידי זה 'וחיתה נפשי בגללך', ודברי פי חכם חן' וכו'.

ד. רעיון זה מוזכר פעמים רבות משמו של מרן ה'בעל שם טוב הקדוש', וכדי שלא להאריך נביא עוד מקום אחד שמביא ענין זה, ואלו הדברים שהובאו ב'כתר שם טוב' משמו: 'וזהו אם בחוקתי תלכו' (ויקרא כו ג), ואמרו רבותינו ז"ל (תורת כהנים שם) זה לימוד תורה. ואמר לשון 'תלכו', כלומר, שתלכו תמיד ולא עומדין במקום אחד במדרגה אחת, אלא שתלכו תמיד הלוך ועלה ממעלה למעלה בדביקות והתלהבות, עד

לאדם שהיה מונה מעות והיה בנו בשביה ובא אצל אביו ואמר הרי יש לך מעות פדני מהשביה'.

כי באמת אין מקום בעולם - נמוך ככל שיהיה, שאין שם ניצוץ אלוהי המחיהו, ואף בדברים המאוסים ביותר יש כח ה' שנותן לו חיות, ועבודת הברואים היא להגיע לנקודה זו ולגלות כי גם שם נמצא השי"ת. וכפי שהגיד מרן ה'בעל שם טוב הקדוש' זי"ע (בן פורת יוסף פרשת תולדות ועוד) על דברי הגמרא (ברכות לג:) 'האומר שמע שמע משתקין אותו', ששאלו בגמרא מדוע משתקין אותו, והרי יתכן שמעיקרא לא כיון דעתו, וכעת בא לקרות שוב פעם בכוונה, ומתרצינן שם, שאם לא כיון מעיקרא, אזי מכים אותו בפטיש חזק. והקשה ה'בעל שם טוב הקדוש': 'דאכתי הקושיא במקומה עומדת, מכל מקום דלמא מעיקרא לא איכוון והשתא בא לצאת ידי שמים ולכוון'. וחידש לומר, דזה עצמו משמיענו התנא, שאין מציאות של אמירה ללא כונה, ואחר שיצא הדבר מפיו, אף על פי שלא היה כהלכה, מכל מקום גם זה מאת ה', כי כל דבר שיש בעולם הוא מהשי"ת". וראה גם ב'דגל מחנה אפרים' (פרשת נח) משם זקיננו ה'בעל

שמע שתי פעמים' וכו' ולא פסוק אחר בקריאת שמע או כיוצא. וביאר מה הוא ענין קבלת עול מלכות שמים, והענין כי האדם מחויב להאמין כי מלא כל הארץ כבודו יתברך לית אתר פנוי מיניה (תיקו"ז תי' ע קכב:), וכל המחשבות של האדם יש בו מציאותו יתברך, וכל מחשבה הוא קומה שלימה, וכאשר יעלה במחשבתו של אדם בעת עסקו בתפילה איזה מחשבה רעה וזרה, היא באה אל האדם לתקנה ולהעלותה, ואם אינו מאמין בזה אין זה קבלת עול מלכות שמים שלימה, כי מקצר

ה. וכלשונו: 'שמעתי בשם מורי זלה"ה, ביאור ש"ס (ברכות לג:) 'אמר רבי זירא: כל האומר שמע שמע משתקין אותו, אמר ליה רב פפא לאביי דלמא מעיקרא לא איכוון דעתיה וכו'. אמר ליה: חברותא כלפי שמיא מי איכא, אי לא כוון דעתיה מעיקרא מחינן ליה במרזפתא דנפחא עד דמכוון דעתיה'. והקשה מורי זלה"ה, דאכתי הקושיא במקומה עומדת, מכל מקום דלמא מעיקרא לא איכוון והשתא בא לצאת ידי שמים ולכוון וכו'. ועוד קשה למה נקט רבי זירא דוקא 'האומר שמע

ה - ניצוח התאווה על ידי הביטול ל'אין' -

שם טוב הקדוש' זי"ע 'כי בכל דיבור ודיבור יש עולמות ונשמות ואלוקות', היינו, שבכל דבר שרק יש בעולם במחשבה דיבור ומעשה, בכולם יש ה' בקרבם, אלא שיש חלקים שהם מבוררים יותר ולכן קל להעלותם לגבוה על ידי אי עשייתם, כמו המניעה מלאכול בשר ד"א או לעשות מעשה אסור, וזה עבודה ידועה ופשוטה לכל, אומנם יש עבודה קשה ועמוקה מזה כמו כאן בעבודת 'המחשבה זרה', שצריכים לקחת את השכל והדעת ולבטלם לגמרי אל ה', ולומר, כי הטעם שנפלה לו המחשבה היא אינה 'טעות' וכיוצא בזה, אלא זה רצון הבורא לא פחות מרצונו ית' שיאכלו מצה בחג הפסח, כדי שיבטל את שכלו אל ה', ובכך לרומם את המחשבה הזו אל ה', ולהביא את המלכתו יתברך אף במקום הנמוך הזה.

זלה"ה, שאם ידע האדם שהקב"ה מסתתר שם, אין זה הסתרה, כי נתפרדו כל פועלי און. וזה שכתוב (דברים לא יז-יח) 'ואנכי הסתר אסתיר פני מהם', רצונו לומר, שיסתיר מהם שלא ידעו שהקב"ה שם בהסתרה זו וכו'. ואחר שידע אדם כלל זה שהוא כלל גדול, שאין שום מסך מבדיל בינו לבין אלהיו, בשעת תורה ותפלה גם שיעלו לפניו כמה מחשבות זרות שהם לבושיין וכסוין שהקב"ה מסתתר שם, מכל מקום אחר שידע אדם שהקב"ה מסתתר שם אין זה הסתרה וכנאמר לעיל וכו'. וכל זה דרך כלל, אמנם בדרך פרט כתבתי במקום אחר בשם מורי ז"ל שביאר פלוגתא דבית שמאי ובית הלל כיצד מרקדין לפני הכלה, בית שמאי אומרים כלה כמות שהיא (כתובות טז) - גם בדרך כלל, שידע שכבודו יתברך מסתתר בכל מקום וכנ"ל. ובית הלל אומר כלה

חס ושלוה במציאותו יתברך. ובזה מובן 'האומר שמע שמע' וכו', וקשה למה אמר שתי פעמים, וצריך לומר כי מעיקרא לא איכוון דעתיה, דהיינו שהיה לו איזה מחשבה זרה, אמנם אם ידע ששם גם כן הוא מציאות השי"ת לא היה צריך לומר שתי פעמים 'שמע'. וזהו צחות לשון הש"ס 'מחינן ליה במרזפתא דנפחא', והכוונה כי המחשבה עצמה הוא מכה את האדם כמו במרזפתא דנפחא כדי לתקנו ולהעלותו, ולמה הוא חוזר פעם שנית לומר שמע כאילו חס ושלוה בפעם ראשון לא היה שם מציאות השי"ת, ונמצא הוא מקצר במציאותו יתברך ובקבלת עול מלכות שמים, ולכך אמר משתקין אותו', ודברי פי חכם חן'.

ו. וכך הם דברי ה'תולדות יעקב יוסף' בפרשת בראשית: 'דשמעתי ממורי

על ידי שמסלקים את המחשבות זרות באמצעות 'ביטול לאין', מעוררים בחינת 'כתר כל הכתרים'

מדרגה נשגבה זו של העלאת הרצון הנמצא במקום הנמוך - למרומים על ידי דביקות וביטול להשי"ת ב'מדת האין', היא המכונה בסתרי תורה 'כתר כל הכתרים'. שביטול המחשבה הזרה לאין סוף ב"ה,

קומה שלימה ויש בו ניצוץ הקדוש העומד בין הקליפות ורוצה לעלות אל שורשו הקדוש והדוחה אותה כאלו הורג נפש, ומי שניגדר אחר הרע שבו מחשבה רעה הורג את עצמו ואת הניצוץ, כי עיקר להעלות אותה לעורר עצמו אל אהבת השי"ת בתורה ותפלה להפכו אל טוב גמור.

ובספרו 'נתיב מצותיך' (אמונה ג טז):
 'כמו שביאר מרן ענין מחשבות זרות להעלות הפנימיות ולתקנם, ויחזיר אותם אל הקדושה לאהבת השי"ת, כי הם אינם באים אלא לטובתו, לעוררו למדות הקדושה, אהבה, יראה, שמחה, דביקות, הכנעה וביטול לאין, והשוטה נגרר אחר הרע והצדיק מעלה החיות הפנימי שבכל הדברים ומחזירים אל הקדושה על ידי אמונה שאין שום מציאות דבר קטן וגדול, מחשבה קטנה בלתי מציאות השי"ת שמעורר אותו שידבק בשורשו, ואז באמונה זאת 'יתפרדו כל פועלי און' של החיצוניות והרע.'

ז. נאמר מילים ספורות את הידוע לכל בא בשערי הסוד על מידת 'כתר', אולי יקל לקורא הנאמן להבין

נאה וחסודה - שידע דרך פרט איך שנפלו אור ניצוצי הקדושה בתוך הקליפות, ובאו בשעת תפלה מחשבות זרות לתקנו, וצריך להבדיל ולהסיר הקליפה, ולהעלות מתוכה ניצוצי הקדושה, לקשטה שתהיה כלה נאה וחסודה וכו'.

וראה גם ב'קדושת לוי' (מגילת איכה) בפירוש הכתוב (איכה א ה) 'היו צריה לראש וכו' כי ה' הוגה על רוב פשעיה עולליה הלכו שבי לפני צר'. וזה לשונו: 'כי מה שנראה נפלא ותמיה למה באים מחשבות זרות בעת התפלה, בהכנת הלב לתפלה. הענין הוא, כי מה שירד על ידי חטא ופשע אדם, משתוקק להעלות בעת עבודת התפלה. וזהו 'היו צריה לראש', המחשבות זרות שבמוח, 'כי ה' הוגה' לשון דיבור, פירוש - בדברי ה' הוא, 'על רוב פשעיה', הוא למעלה מכל הפשעים, 'עולליה הלכו שבי לפני צר', הם מתעלים למעלה מן הצר. 'עולליה' הם הניצוצות ש'הלכו שבי לפני צר', הם למעלה מן הצר על ידי דבר ה"ן.

וב'זהר חיל' (ח"ב יב.) להרה"ק מקאמרא זי"ע: 'כל מחשבה זרה הוא

מעוררת רצון ותענוג גדול בשמים יותר מן הכתר והכבוד שיש להשי"ת בתמידיות. שאף שהשי"ת מתעטר בכתר עליון על ידי התשבחות שמעלים לפניו מלאכיו וצבא השמים, מכל מקום כשברואיו בהאי עלמא מתבטלים אליו ומגלים את כבודו במקומות החשוכים ביותר, ששם מצד אחד עומדים מסטינים ומפריעים להפריע למלכות להתפשט, ומצד שני בא איש ישראל ומוכיח כי לית אתר פנוי מיניה וה' מסובב כל עלמין, ומתבטל אליו ומבטל כל הסובב אותו לנקודה זו, אזי הוא מאיר למעלה מן הכתר הקבוע ומגיע להכתיר את ה' בכתר המזוהר מכולם - 'כתר כל הכתרים'. והטעם שגדול כתר זה מכל הכתרים, כי מה רבותא יש להמליך

יוצאת ספירת ה'חכמה', שהיא תחילת המחשבה כיצד לעשות בפועל את הרצון האלוקי של הבריאה, ובה מאיר הרצון של הכתר.

ולבני ישראל יש אחיזה באותו מקום של הרצון - הכתר, שקודם לכל הספירות, ע"ד מאמרם ז"ל (ב"ר א ה) 'מחשבתם של ישראל קדמה לעולם', דהיינו שישראל - עבודת בני" בתוך החושך וההסתר של עולם הזה - עלו במחשבה תחילה, וזה היה מעורר רצון העליון כביכול לברוא את העולם ומלואו, שהמחשבה והרצון לברוא את ישראל וליהנות מעבודתם הן המה הסיבה שהשתמש בהספירות עבור בניית העולמות. ולכן השי"ת אוהב את בניו אף אם לא התנהגו טוב במעשיהם, כי בשורש 'הרצון' אין שום פגם. וכמו כן בני ישראל על ידי רצונם הטוב לעבוד את ה', נוגעים במקום גבוה זה. והארכנו דיו.

טוב יותר את הדברים. ישנם עשר ספירות, הם הנהגות שבהם ברא השי"ת ומנהיג את עולמו. בחינת ה'כתר' הוא הגבוה מכולם ונקרא גם 'רצון', והוא כמשל הרוצה לבנות בנין, שקודם התחלת המלאכה עליו לרצות את הדבר וללא רצון אין יכולת שיהיה מעשה. כן גם היה כביכול בעת יצירת העולם, שספירת ה'כתר' היא כביכול הרצון הגבוה שעלה ברצונו לברוא את העולם [-ואין לנו השגה מדוע כך עלה ברצונו, כפי שהגיד הרה"ק הרשב"ב זי"ע במאמרי תרס"ו בשם הרה"ק בעל התניא זי"ע שאין לשאול מדוע 'נתאוה הקב"ה שיהי לו דירה בתחתונים' (תנחומא פרשת נשא טז), שכן על תאוה אין שואלים שואלות]. ולפיכך מקומו מעל לספירות שתחתיו שהם כמו העשייה בפועל. ולכן מדת הכתר מכונה גם כן 'אין', כי ברצון אין מעשה ויש בה רק רצון וחפץ לאיזה דבר. ומבחינה זו

מלך בעיר מלכותו וגדלותו, ומי פתי אשר יעמוד בארמון המלך ויערר על המלכות, אבל במקום החשוך והרחוק ממקום מושב המלך, ששם לא הגיע עדיין שמעו של המלך, שם דייקא צריכים להמליך את ה', ושם ניכר באמת שמקבלים אותו למלך אפילו שאין לכך כל הוכחה נראית בעין שה' מושל באותו מקום¹.

בקשות משה רבנו לשנות מדבר ה' גרמו קלקול

זנודיע עתה מה שאמרנו - כי בדביקות אמת בהשי"ת יכולים לגלות את כבוד ה' שבתוך ההסתר ולהעלות למרום תענוג גדול של 'כתר כל הכתרים', על ידי התבוננות בהילוך חייו של משה רעיא מהימנא. ונקדים ונביא כמה מקומות ששם נראה, כי משה רבנו עשה מעשה, ונענש על כך, ומזה נבוא לבאר בעניינינו.

זנפתח בדברי אגדה הידועים (רשי' סנהדרין קא: ד"ה שנתמכך בשם מדרש אגדה), שבזמן שעבודם של ישראל במצרים כשהוצרכו לבנות ערי מסכנות, גזר עליהם פרעה הרשע, שמי שלא יכלה לעשות את מתכונת הלבנים דבר יום ביומו, ישימו את בנו תחת האבנים שהחסיר. והיה משה רבנו עובר ורואה כל זאת וצעק אל ה' מדוע נעשה כה לבני ישראל, וביקש להחיות את הילדים. ויאמר לו ה' שהתינוקות הללו הם רשעים, ואם רוצה לראות שאמת כן הוא, שיוציא תינוק אחד ויראה מה יהיה בסופו, וכן עשה. ואותו התינוק היה אכן חוטא ומחטיא, מיכה שהעמיד פסל שהחטיא את ישראל שנים רבות, עד שאפילו נכדו של משה רבנו עצמו היה כומר ומשמש שלה (שופטים יח, ג, וברשי" שם). הרי לנו מעשה אחד שמשה רבנו התכוון לטובה שביקש מהשי"ת להיטיב לישראל, ויצא מזה רעה.

ספק והסתרות'. ובמקום אחר (פרשת לך לך שנת תרמ"ז): 'כי למעלה אין צריך עדות שהכל יודעין שהקב"ה השליט בעולמות כולם, רק בזה העלמא

ה. ואלו דברי השפת אמת' (פרשת וארא שנת תרמ"ה): 'ועל זה נבראו בני ישראל שנקראים עדים כמו שכתוב (ישעיה נג י) 'אתם עדי', ועדות צריכין במקום שיש

ט - ניצוח התאווה על ידי הביטול ל'אין' -

פעם נוספת שאנו רואים שמשה רבנו ביקש דבר מה ונגרם מזה חיסרון, הוא מקרא מלא, שכשראה משה רבנו את קושי השעבוד ואת עניים של בני ישראל, הטיח דברים כלפי מעלה (ברכות לא:) ושאל 'למה הרעתה לעם הזה למה זה שלחתני' (שמות ה כב), מדוע נגזר על ישראל לעבור ייסורים כאלו. ושוב נענה מאת ה' שלא דיבר טוב ויענש על טענתו כמו שכתוב (שם ו א) 'ויאמר ה' אל משה עתה תראה אשר אעשה לפרעה כי ביד חזקה ישלחם וביד חזקה יגרשם מארצו'. שכיון שדבר קשות עם ה' (ראה רש"י שמות ו ב) לא יזכה להיכנס לארץ ישראל (סנהדרין קיא.. שמו"ר ה כג).

ועוד זאת שלישיה נביא את שכתב בספר הקדוש 'עבודת ישראל' (פרשת יתרו)^ט שמה ש'הוסיף משה יום אחד מדעתו' לקבלת התורה (שבת פז.), הוא שגרם לבני ישראל שיטעו בחטא העגל. לפי שבני ישראל חשבו במושכל ראשון שמשה רבנו צריך לרדת מן ההר כעבור ארבעים יום מאז עלייתו, ורק משה רבנו חישב את הארבעים מהלילה כמו במתן תורה, שאמר שכמו שבעת קבלת התורה 'שלושת ימים' הכוונה לילה ויום, לילה ויום, ולא שמקצת היום כבר נחשב ככולו, כן גם הארבעים יום מתחילים להימנות מן הלילה אחר שעלה ואין מחשיבים את המעט מן היום שבו עלה (שם פט.). נמצא, שהוספת היום אחד כדי שיהיה לילה עמו הוא שגרם לבלבול שאחז בהם לא לחשב את שעות רדתו נכונה, וגלגל שלבסוף השתחוו לעגל. הרי לנו פעם שלישית שמשה רבנו ראה שמעשיו אינם גורמים טובה לבני ישראל.

עתה – אחר שנכחנו לראות זה ג' פעמים שמשה רבנו גרם קלקול ונענש על מעשיו, הדעת נוטה לומר כי לבטח כבר 'התלמד' ממה שהיה, ושוב לא יבקש מה' לשנות ממחשבתו, אך ראה זה פלא, שהתורה מעידה, שאחר מעשה העגל כשעמד משה רבנו לבקש רחמים על ישראל,

דשיקרא צריכין להעיד עליו, ועל זה ט. וכן הוא גם בחידושי חתם סופר נשתלחו בני ישראל לעולם הזה'. החדש (שבת פז:).

י סודות והקדמות ללימוד ספרי החסידות

אמר לו השי"ת 'ועתה הניחה לי ואכלם ואעשה אותך לגוי גדול' (שמות לב י), ורצה להמשיך ממנו את זרע ישראל. אך במקום שמשה יקבל וישמע את דברי ה', אדרבה עמד משה בסירובו ואמר 'ואתה אם תשא חטאתם ואם אין מחני נא מספרך אשר כתבת' (שם פסוק לב) ולא ההין לשמוע לדברי ה'. ולכאורה היה לו ללמוד ממעשיו הקודמים שהשי"ת עושה את הכל בעתו ובדקדוק רב, ולא לחלות בתפלה עבור ישראל. וביותר תגדל התמיהה, שבשונה מבכל פעם שנגרם קלקול גדול מן השינוי, כאן מצינו איפכא, שהשי"ת התרצה למחול על חטא העגל, ועוד הוסיף ליתן מתנה גדולה למשה רבנו שגילה לו את אורחותיו המונהגות על ידי י"ג מכילין דרחמי, ומסר בידו רז זה שבכל פעם שאומרים לפניו את הסדר הזה הוא מוחל וסולח (ר"ה יח). ויש להבין מה נשתנה עתה שמשה רבנו עמד על שלו ולא הסכים לשמוע לקול ה', שהשי"ת שמע בקשתו ועוד נתן לו מתנות גדולות, בשונה מבכל פעם שיצא כביכול מכשול מבקשתו.

הטעם שמושה רבנו נענה בתפלתו אחר העגל זוכה למתנות גדולות

והפירוש לזה, שאם נזכה נבחין שכשעמד משה רבנו בתפלתו פתח ואמר 'ואם אין מחני נא מספרך אשר כתבת', וחלילה לומר שהיה זה כמין 'עונש' ותנאי להשי"ת שימלא בקשתו, יסכר פי הדוברים כן, אלא התכוון בדבריו שהוא מכניס את עצמו בביטול גמור ומוותר על כל הכבוד הגדול שיהיה לו שבני ישראל ימשיך ממנו ומסכים להיאבד יחד עמם, כיון שזה מה שהשי"ת רוצה עתה לכלות כל בני ישראל, והוא אחד מהם. ומחמת שביטל את עצמיותו עד כל כך, לא היתה ברירה כביכול לפני ה' אלא להציל את כל ישראל בזכותו, וכפי שנאמר בשיעורים הקודמים שמי שמבטל להשי"ת, הריהו כסמוך על שולחן הוריו שהם אינם מסירים עיניהם ממנו שיהיה לו כל טוב.

ועוד זאת, התבונן משה רבנו במעשה אשר נעשה – חטא העגל, והיה תמוה בעיניו, כיצד יתכן שטרם חלפו להם חודש ומחצה מאז שבני ישראל פתחו וענו 'נעשה ונשמע' וראו את כבוד ה' על הר סיני, שירדו

- ניצוח התאווה על ידי הביטול ל'אין' - יא

לשפל המדרגה לעבוד עגל מסכה. אין זאת – אמר משה רבנו, אלא שהשי"ת סיבב זאת בכוונה תחילה, להורות לרבים כי עד עתה היתה עבודת ה' על ידי רוממות, כמו האותות ומופתים שהיו ביציאת מצרים וראיית פני השכינה על ים סוף ומעמד מתן תורה, אך לא באלה חפץ ה', כי אין מהם כל כך נחת רוח גדולה בשמים. ולפיכך גלגל עליהם את חטא העגל, כדי שיעבדוהו במצבם זה, כשכבר אין להם את ה'עדי' שקנו בהר חורב ולא יהיו להם השגות גדולות האלו, ומשם יעלו נחת רוח במדרגה יותר גדולה בחינת 'כתר כל הכתרים'.

ולפיכך כיון שמשה ביטל את עצמו כל כך, והבין כי מה שאירע לבני ישראל יש בזה נקודה לטובה להעלות מעומק הנמיכות את הרצון האלוקי שבה, זכה לעורר בזה את הרצון עליון בשמים, ושוב לא היה כביכול מנוס מאת ה' רק לגלות לו את דרכי הנהגתו על ידי הי"ג מדות של רחמים, ולבטל את מחשבתו לכלות את בני ישראל. וזה שאנו רואים בפסוקים האמורים בענין, כיצד בזמן כה מועט מאז שאמר ה' למשה 'הרף ממני ואשמידם', התהפך הכל וה' ביקש ממשה רבנו שישב את האהל שיהיה קרוב למחנה לישראל (שמות לג ז), וכדבריהם בגמרא (ברכות סג). שאמר לו השי"ת 'עכשיו יאמרו הרב בכעס ותלמיד בכעס, ישראל מה תהא עליהם, אם אתה מחזיר האהל למקומו - מוטב, ואם לאו - יהושע בן נון תלמידך משרת תחתך'. ואז נתרצה השי"ת גם לכפר על החטא בעשיית משכן. כי בכח ביטולו - של משה רבנו אל ה' ב'מדת האין', ומסירות נפשו לגלות כי הוא רצונו יתברך שיעבדוהו מתוך החושך, זכה לנגיעה ב'כתר כל הכתרים', ובירר נכונה כי בני ישראל אף על פי

כ'תר כל הכתרים', שם נורא דבת עין, המעלה כל הנשמות מעמקי הקליפה, והוא נקודה עיקרית. ואצל משה היה נקודה זאת מאירה לערך כתר במספר אלף משה, אלף נהורין דמשה, אלף למ"ד שי"ן דל"ת יו"ד

י. להשלמת והבנת הענין, טוב לציין למה שכתב הרה"ק מקאמרא זי"ע ב'היכל הברכה' (פרשת בהעלותך) בפסוק (במדבר יא טו) 'ואם ככה את עושה לי', שם גם כן עמד משה רבנו והפציר על ישראל, וזה לשונו: 'ככה' סוד

שחטאו בכל זאת רצונם לעשות רצון ה' וזה כל תכליתם בעולם^{יא}, ולכן נענה בתפלתו וקבל מתנות רבות.

מדת נוצר חסד

מתנה טובה זו שהשי"ת שומע ורואה את שפלות ישראל ומושיעם - כיון שרצונם להתקרב אליו, היא התעוררות מדת 'נוצר חסד' שבי"ג מכילין דרחמי. כלומר, הי"ג מדות הם דרכי הנהגה שהשי"ת מתנהג

בזאת נבין את מהות החטא של בני ישראל במה שאמרו למשה רבנו במעמד קבלת התורה 'דבר עתה עמנו ונשמעה ואל ידבר עמנו אלהים פן נמות' (שמות כ טו), שלא היה להם לפחד מ'פן נמות', כיצד יוכלו לרדת בדרגתם ממצב של ראיית פני ה' פנים בפנים - לעובדו מתוך הרחבת הדעת, לדרגה של 'פן נמות' - לעשות לו נחת רוח על ידי עבודת הביורורים להעלות ניצוצות ממקומות שפלים. כי זהו אכן תכלית עבודת ה', לעובדו בכל דרגה ודרגה ולהעלות נחת רוח לפניו גם בבחינת 'פן נמות', כמו שידע משה רבנו שאף בזמן של 'אכלם' גם שם נמצא נקודת חיות מהשי"ת, שרוצה שתבוא אליו באמצעות עבודת בני ישראל, ואי אפשר להיפרד מה' בשום מצב הן בגדלות המוחין בחינת 'חיים' והן בבחינת 'פן נמות'. וראה עוד להלן מדברי ה'עבודת ישראל' בענין זה.

א"ל שד"י [-עם הכולל הוא מספר אלף משה] ועל ידי חטא, כהה אורה, ואינה מאירה וכו'.

יא. ובעצם זוהי עבודת כל הבריאה מראשית ועד אחרית, להשיב את הניצוצות שנפלו בעמקי הקליפה אל ה', כמו שגילוי המקובלים (שער הכוונות שער דרושי הלילה דרוש ו, שער הפסוקים פרשת בראשית) בסוד הכתוב (בראשית א ב) 'והארץ היתה תהו ובהו וחושך על פני תהום ורוח אלהים מרחפת אל פני המים', ש'מרחפת' היא תיבה אחת הכוללת שני תיבות 'רפ"ח - מת' שנפלו בעמקי הקליפה רפ"ח ניצוצות וצריכים להגביהם, וכשאישי ישראל צועק 'אנן בעינן למהוי קריבא גבי מלכא' שרצונו בטל ומבוטל לה' והוא רוצה לעובדו אף בעמקי שאול, בכך הוא מקרב את הזמן של 'רוח אלהים מרחפת על פני המים' לרוחו של מלך המשיח שיבוא אלינו כשיושלמו תיקונם של הניצוצות הללו.

עם בריותיו בהאי עלמאי, ובכל מדה ומדה יש דרך הנהגה חדשה ונוספת שהשי"ת נוהג בה להטיב עם בריותיו. במדת 'נוצר חסד' מתעורר חידוש גדול מאת ה', שאף אם חלילה נגזרה גזירה חמורה מאד, [-וכמו כאן בחטא העגל שנגזר על ישראל כליה], בכל זאת יש להשי"ת מקום גבוה מעל לזה הנקרא 'נוצר חסד' ששם מבהיק ומתגלה הרצון הגדול והאהבה שיש בין ה' לבניו בחוריו, ובהתעוררות מקום זה יכולים לבטל אף את הנגזר לרעה. ולפי שמשה רבנו עורר את הרצון הפנימי ש'רצוננו לעשות רצונך' ובעצם מהותם של ישראל הם 'ממלכת כהנים וגוי קדוש' ומסר עצמו עבורם, גרם שהשי"ת כביכול לא יכל עוד להסתתר תחת הגזירה והוכרח לגלות את הרצון שלו הנמצא במדה זו של 'נוצר חסד' ולעשות להם חסד לפנים משורת הדין. וסימנך, ש'נוצר' 'רצון' ו'צנור' אותיותיהם שווים, שה'רצון' מעורר את מדת 'נוצר' וממשיכה 'צנור' חדש של 'חסד' והשפעה לדרי עולם. וגם זה נרמז ש'משה' עולה בגימטריא של תיבת 'נוצר' - 'רצון' (פרי עץ חיים שער הסליחות פרק א), כי הוא זה שהתקשר למדה זו והציל על ידה את ישראל מגזרת 'הרף ממני ואכלם'.

נס פורים ושייכותו ל'ג' מדות של רחמים

לבל האמור יש שייכות בייחוד לימי הפורים, ונרחיב לבאר מילתנו בהקדם תמיהה רבתי על דברי חז"ל בגמרא (שבת פח.) 'ויתיצבו בתחתית ההר (שמות יט ז), אמר רבי אבדימי בר חמא בר מחסיא [-למה נאמר שהתייצבו 'בתחתית' ההר ולא סמוך לו], מלמד שכפה הקב"ה עליהם את ההר כגיגית, אמר להם, אם אתם מקבלים את התורה מוטב ואם לאו שם תהא קבורתכם. אמר רב אחא בר יעקב: מכאן מודעא רבה

יב. וכמו שאומרים בסדר סליחות 'אתה הוא שירדת בענן כבודך על הר סיני, והראית דרכי טובך למשה עבדך ואורחות חסדיך גילית לו והודעתו כי אתה אל רחום וחנון

אך אפים ורב חסד, ומרבה להטיב ומנהיג את העולם כולו במידת הרחמים, שהשי"ת הראה למשה רבנו כי בו מנהיג את העולם כולו במידות אלו.

לאורייתא. אמר רבא: אף על פי כן הדר קבלוה בימי אחשוורוש דכתיב (אסתר ט כז) 'קיימו וקבלו היהודים' - קיימו מה שקבלו כבר, עד כאן לשונם. וקשה, הכי ניתן לומר שבני ישראל שהקדימו נעשה לנשמע, ובנו משכן העדות וה' ממעונו ירד לשכון כבוד איתם, עדיין לא קיימו את התורה באהבה וברצון, עד הנס של הצלת הגופים מיד המן, אתמהא.

אלא שעד נס פורים, אכן בני ישראל קיימו ולמדו תורה, אבל לא ירדו למעמקים וגילוי שבלב כל איש ישראל ובכל מקום בקצוות תבל יש רצון ואהבה להשי"ת ונצרך לברר גם שם את כבוד מלכותו, ורק בימי אחשוורוש כשנגזר על ישראל כליה (מגילה יב.) והיו במצב ירוד עד מאד, שזה היה ממש קודם ימי בית שני שהיו נגועים בנשים נכריות (ראה עזרא פרק ט), וכן השתחוו לצלם של נבוכדנצר ונהנו מסעודתו של אחשוורוש הרשע (מגילה שם), דייקא אז יכלו להאיר ולהעיד על מלכות שמים במקומות האפלים ביותר. ועל כן הגם שקודם לנס פורים עבדו בני ישראל את ה', בכל זאת היה זה בחיסרון גדול, שהעבודה היתה רק באור גדול כשיש בית מקדש בנוי ומשוכלל על מכוננו, ורק בימי אסתר שהוא סוף כל הניסים (יומא כט.) ובזמן של רוחניות ירודה מאד בכלל ישראל, דייקא משם הגיעו בני ישראל לקבלת התורה האמיתית^י להעלות נחת רוח לפניו

היתה חשובה כל כך, כי החוש נותן למי שרואה גדולת ה' ומלכותו כמותם שיקבל עליו עול העבודה מפני אדון האדונים לכן נקרא היחוד פנים באחור וכתוב (ירמיה ב ב) 'לכתך אחרי'. ומה שכתוב 'זכרתי לך חסד נעורייך אהבת כלולתיך', היינו, כמו שאמרו במדרש (מכילתא פרשת בשלח מט' דויהי א) שהלכו ששים ריבוא למדבר עם נשים וטף על אמונתם ולא שאלו מי יתן לחם ומים וכל הצטרכות לריבוי עם כזה ועוברות ומניקות

יג. וכחידושו הגדול של הרה"ק מקאז'ניץ זי"ע (עבודת ישראל ראש השנה) שדווקא שלא בעת מתן תורה זוכים 'לפנים בפנים', וזה מתיקות דבריו: 'כי בזמן דור המדבר אשר ראו ימין ה' רוממה עושה חיל וגדולותיו וגבורותיו, בוודאי אין תימה אשר עבדוהו באמת ובלב שלם, מאחר שהיה יורד עליהם אש מן השמים יראת ה' ואהבתו על ידי ראותם נפלאותיו בעליל, לכן הגם שהיתה עבודתם בשלימות וביתר שאת, לא

מהמקומות הנמוכים. ונאה להוסיף על זה, שעל כן נקראת אסתר בשם 'מגילה' סתם – כפי שעמדו על זה בספרי הקודש (קב הישר פרק צט, קדושת לוי קדושות לפורים קדושה א), לפי שמגילה הוא לשון גילוי (שם), ועל ידי נס פורים גילוי בני ישראל שיש ה' בקרבם אף כשהם במצב של 'סוף כל הניסים' שלא בארצם ועם נשים נכריות, ועליהם להתגבר ולהעלות עוד מעלה מעלה. ואכן, מיד כשבני ישראל השכילו זאת זכו לבנין בית שני.

ודברים אלו רמוזים בפסוקי המגילה לארכה ולרחבה, שכפי שנתבאר בעת ההיא היו ישראל ירודים עד מאד, עד שנחתם דינם בחותמת של טיט (אסתר"ר ז יג) 'להשמיד להרוג ולאבד' (אסתר ג יג). מה עשה מרדכי הצדיק שהיה עיבור נשמת משה רבנו (שער הפסוקים פרשת שמות, ספר הליקוטים פרשת ואתחנן), עמד וביטל עצמו לגמרי לה', שעשה את עצמו כמי שאינו יודע שהיה יהודים עתידיים להיגאל לבסוף, כדי שיתחננו לה' מעומק הלב והדחקות, והעלה לפני ה' כי ישראל רוצים לעובדו על אף מצבם הירוד, וכיון שכך זכה לדביקות ב'כתר כל הכתרים', שהמן הרשע כרע ונפל לפניו ולא יכל לו. וזהו נרמז במה שנאמר כשהמן הרשע הרכיב את מרדכי ברחוב העיר שקרא לפניו 'ככה יעשה לאיש אשר המלך חפץ ביקרו' (אסתר ו יא), ו'ככה' הוא ר"ת כ'ת'ר כ'ל ה'כתרים', שבאותה שעה ראו כל אפסי ארץ את ישועת אלהינו' (ע"פ מגילה יב). שבכל מקום במאה ועשרים ושבע מדינות ובכל איש ישראל אף הירוד ביותר יש נשמה קדושה, ומה שבאים לפעמים קשיים והסתרות, הוא בכדי שיתגברו אליהם ויעלו משם את הניצוץ הקדוש הטמון שם.

ומקבלת עול מלכותו ולא תפנה אל רהבים ושטי כזב, בפרט בחורבן ומצור ומצוק יוכל להיות כי עבודתם נקרא בשם יחוד פנים בפנים'.

יד. ראה ב'תפארת שלמה' רמזי פורים מה שרמז עוד בזה הר"ת.

וטפם. ואף על פי כן אחר כך במדבר אחרי ראותם הנפלאות נקרא יחוד פנים באחור. אבל אחר כך בדורות אחרונים וכל מה שכבוד ה' הסתיר דבר יותר ואין נראה אומץ ידו ונפלאותיו, ואף על פי כן מתחזקת כנסת ישראל ומתדבקת ביוצרה

עבודת מרדכי ואסתר להמשיך אור י"ג מדות מה שגרים לנס פורים

עתה נשכיל להבין מה שכתב 'האר"י הקדוש' (פרי עץ חיים שער ר"ח חנוכה ופורים פ"ו) 'ולהיות שמרדכי ואסתר היו מבחינת אלו י"ג תיקוני דיקנא, ואלו י"ג תיקוני דיקנא הם י"ג הויות דשמות ע"ב כמנין תתקל"ו, שכן הוא מנין מרדכי ואסתר ע"ה'. היינו, שמרדכי ואסתר זכו לעורר להתקשר ב'יסוד דאבא' (שער הכוונות דרושי חג הפורים דרוש א) הוא מזל העליון - שהשפעתה מ'נוצר חסד', והעלו אור גם על כל הי"ג מדות של רחמים אשר תחתיה באופן הנעלה ביותר. ובכך הבהיקו לעילא שמצבם הירוד של בני ישראל באותו הדור, הוא דייקא הסיבה שצריך להצילם. משל למה הדבר דומה לאב שיש לו שני בנים האחד חכם ומצליח, והשני חלש בכישרונות ונכשל, שהאב משקיע כוחות גדולים דווקא בבן השני, לפי שהבן הראשון יכול להצליח לבדו להגיע אל השלימות, בשונה מהבן השני שאילולי שהוא אביו יעזור לו, לא יצמח ממנו מאומה. כן גם אמרו מרדכי ואסתר לפני ה', הרי אנו בניך ואתה אבינו, הבט משמים וראה את דלותנו, כיצד כולנו נמוכים ונבזים, ולפיכך - המשיכו בבקשתם לה', חובה ליתן לבני ישראל ישועה והארה גדולה עד מאד, כטבע האב שנותן לבנו הנכשל במדה טובה. ואכן זכו שהתקבלה תפלתם, שהשי"ת האיר על ידם הארות י"ג מדות של רחמים באופן נעלה עד מאד, מה שלא זכו עד אותו הדור, דווקא משום שהיו בשפל המצב. והן הן הדברים שכתב הרה"ק רבי שלמה מלוצק זי"ע (פרשת בשלח) בפירוש הכתוב (אסתר ד יז) 'ויעבור מרדכי - כי נתגלה על ידו י"ג מדות'. שמרדכי הצדיק פעל במעשיו כפי שפעל משה רבנו לעורר את הי"ג מכילין דרחמי, ולעלות לה' כתר כל הכתרים, ובכוחו נתרצה ה' וקיים 'ונהפוך הוא אשר ישלטו היהודים המה בשונאיהם' (אסתר ט א).

בכך אפשר גם להבין מה שכתב בספר הקדוש 'שארית ישראל' להרה"ק מווייעלדניק זי"ע (שער הזמנים) שביאר את דברי הגמרא (מגילה ב.) 'י"ג זמן קהלה לכל היא ולא צריך קרא לרבוויי', וזה לשונו: 'שבי"ג אדר היום אשר הרגו היהודים בשונאיהם, אין צריך להמשיך מי"ג

מדות הרחמים מ'רב חסד', כי אם הקב"ה בעצמו אומר למעני למעני'. והוא כדברנו שבימים אלו מתעוררים החסדים מהשי"ת בכבודו ובעצמו למעלה מכל השגה וגבול ממקום 'כתר כל הכתרים' שהוא גבוה מכל הי"ג מדות של רחמים.

אולי יתכן לומר, שזה שמצינו לגאונים (שבלי הלקט סי' ל) שהיו נוהגים ליפול על אפים ביום הפורים בתפלת השחר [-שלא כמנהגנו שלא לומר תחנון], וכלשונם: 'אמר רב עמרם בר ששנא גאון זצ"ל: כך מנהג בישיבה שירדין תנאין לפני גאון ואב בית דין ואלופיהן וכל הישיבה כולה ומבקשין רחמין הרבה ונופלין על פניהם'. שבקשו להרבות באמירת י"ג מדות ובנפילת אפים ביום הזה שבו מתנוצץ בעולם הארתם והשפעתם הגדולה.

הגאולה השלמה באה דווקא על ידי הדורות הנמוכים

בזאת נמצא נוחם לדורנו אנו דור עני הלפוף בניסיונות, אשר רבים תמהים על ריבוי הניסיונות שיש לנו מה שלא היו בימי קדם. ומוספים לשאול, מדוע דווקא לנו - שאין בנו כוחות כמו הדורות הראשונים מביאים ניסיונות כאלו, האם לא היה טוב יותר להביאם לדורות הראשונים שהיו גדולים וחזקים מאיתנו.

תשובה לדבריהם: הנה נתברר לנו, כי בכל פעם קודם שהיתה השארת השכינה בארץ על ידי הקמת משכן לה' היה בהכרח שיוקדם לזה זמן קשה, כדי שבני ישראל יעלו ממקומותיהם הנמוכים ניצוצי קדושה שקשה להגיע אליהם בימים כתיקונם, וכמו שהיה קודם בניית המשכן, שחטאו בעגל, או קודם בניין בית שני שהזמן היה קשה מאד - כפי שנאמר, והכל כדי שיזכו לתוספת קדושה על ידי שירדו קודם למקומות האפלים. ולכן קודם עת בא הגאולה הזמן שבו יתעטר השי"ת במקדש שהוא גבוה מכל המקדשות כולם (ראה תיקו"ז ת"ח כ.כד.) בחינת 'כתר כל הכתרים', צריכים להעלות מתוך עומק התהום את כל ניצוצי הקדושה לבלתי ידח ממנו ידח, והעלאת אותם ניצוצות היא זו שיכולה להביא

לימות המשיח אשר עין לא ראתה ואין השגה בגדלותם. ולכן העבודה הזאת מיוחדת דווקא לנו ולדורנו, כי דורות הראשונים מתוך שהיו גדולים וקדושים כל כך, לא היה ביכולתם להתעסק באשפתות ולהרים משם מנחה לה', ולכן גם לא זכו כנגד זה להביא את הבית השלישי בימיהם, ורק אנחנו דור עני ואביון החי במקומות שפלים כאלו, יכולים על ידי התגברות אחת להעלות ניצוץ עמוק מאד ולעטר את מלך מלכי המלכים בכתר כל הכתרים.

ואפשר, שזה מה שצדיקי אמת - ה'בעל שם טוב הקדוש' זי"ע ותלמידיו אחריו, התעסקו רבות עם פשוטי העם וריממו אותם מאד, כי עבודתם אף על פי שהיא ללא השגות גבוהים חשובה עד מאד ובמידה מסוימת אף יותר מעבודת הלמדנים וחשובי הקהל, וכן הסכימו להקדים את ביאת המשיח אם תאבד נפש אחת מישראל. מפני שדווקא אותם אנשים פשוטים, הם אלו שיכולים לירד לעמקי שאול ולדלות משם ניצוצי קדושה ולהעלות 'כתר כל הכתרים' לה', ואילולי הם אף אם יהיה בית המקדש, הוא יהיה נחות דרגה ולא בדרגת 'כתר כל הכתרים' שנהיה רק מהרמת ניצוצות מהמקום הנמוך ביותר, וסברו שטוב אפילו אם הגאולה השלמה תתעכב מעט, והעיקר שלא יאבד שארית ישראל האומרים שמע ישראל מן המקומות השפלים ומעלים משם כתר כל הכתרים לייפות את הבית השלישי שיהיה גדול כבודו מן הראשונים.

ההודאה בתפלת שחרית על הארת י"ג מכילין דרחמי על ידי עבודתנו

כפי שאמרנו בשיעור הקודם נאמר גם כאן, שגם על זה אנו מודים בברכותינו מידי יום תמיד^{טו}, שהרי משבחים בברכת השחר ואומרים: 'ברוך אתה ה' אלהינו מלך העולם פוקח עורים', 'מתיר אסורים',

טו. וב'שער הכוונות' (דרושי ברכת השחר) כתב שיש לאומרם בכל יום אפילו אם לא התחייב בהם כגון שלא ישן על פי פשוטו, אלא טובא גניז ביה.

ט - ניצוח התאווה על ידי הביטול ל'אין' -

וממשיכים להודות 'מלביש ערומים'. וברכות אלו רומזים לסוד עבודתנו הנעלית, שאנו מודים להשי"ת על שהוא 'פוקח עורים' שנתן לנו שכל ובינה להבין כי הקורה אותנו בכל ניסיון ומחשבה יש בה עצה ומזימה עמוקה מאת ה', שחפץ שנעלה אותה לגבוה ונגאל משם ניצוץ קדוש החבוי בעומק רב מאד. ואחר פקחת העינים כשאנו עושים את הנדרש מאיתנו ומעלים את הניצוץ לכתר כל הכתרים, אזי באים לפאר את שמו הגדול בברכת 'מתיר אסורים', שהתיר את הניצוץ האלוהי מן הכבלים שהיה אסור בהם במעמקי שאולט¹ (ראה יוסף תהלות לחיד"א תהלים קמו). וממשיכים בברכת 'מלביש ערומים', כי הנה זה ידוע שהמצות הם מלבוש הנשמה, שבעשיית מצוה זוכה לכתנות 'אור' על בשרו² כפי שהאיר בתורתו של רבי מאיר תחת 'כתנות עור' - 'כתנות אור' (בר"כ יב). ונאה להודות על שזכינו ללבוש בגדי ישע הם המצוות שנעשו על ידי עבודתנו. שיהיו לנו לבגדי כבוד ותפארת.

ג בהמשך התפלה אנו רומזים זאת, כפי שגילו המקובלים (פרי עץ חיים שער הזמירות פ"ד) ואנשי השם שפסוקי 'יהי כבוד' הנאמרים קודם 'אשרי' בפסוקי דזמרה, מכוונים כנגד הי"ג מדות של רחמים. שבני ישראל משבחים מעוררים את הי"ג מדות שהשי"ת יריק עליהם מטובו³. ואנו פותחים ואומרים 'יהי כבוד ה' לעולם ישמח ה' במעשיו', וניתן לומר שהם

בגדים לכבוד ולתפארת (ראה עוד בשער הכוונות דרושי ברכת השחר).

יח ב'יסוד ושורש העבודה' (שער השיר פרק רביעי) כתב עליהם: 'פסוקים של 'יהי כבוד', מי שיעיין גודל מעלתם של י"ח פסוקים אלו בכתבי האר"י ז"ל בוודאי יתלהב לבו לאומרם בכונה עצומה ובמתון, כי הי"ח פסוקים אלו והי"ח אזכרות שבהם והקל"ח אותיות שבהם ומספר ר"ת וס"ת שבהם, הכל הוא במספר

טז כתב ב'כתר שם טוב': 'זוהו דאיתא (שבת קנג) מתיר את החבלים והשקים נופלים, השקים דהיינו הקליפות נופלים, ויש להשי"ת ברוך הוא בזה הנאה גדולה, כמשל הבן מלך שנפל לשביה כשמביאין אותו לפני המלך הוא נהנה מאוד יותר מזה הבן שהיה אצלו תמיד'.

יז ובכל חטא נחסר ממנו הלבוש המכוון כנגד האיבר הזה, ולכן הכהן גדול שהיה מושלם, היו לו

נאים ביותר לדורנו דור עני, שהשי"ת שמח 'במעשיו' בהאי עלמא שהוא נמוך עד מאד, לפי שדווקא באמצעותו נזכה במהרה ל'ה' הושיעה המלך יעננו ביום קראינו' שיבוא להושיענו ולגאלנו בבנין בית שלישי שיהא משובח ומרומם לעילא מכל ברכתא ושירתא.

התבוננות בעשיית מצוה

עבודה זו של העלאת הרצון לגבוה אינה רק ב'סור מרע', שצריכים לשרוף את המחשבה זרה ולהעלותה באש המזבח לגבוה [כדברי ה'זוהר הקדוש' (ח"ג כו): 'לאתוקדא ההוא מחשבה רעה ולאעברא לה מגו קודשא בהאי רעותא דסלקא לעילא' עיין שם], אלא גם באמצעות 'עשה טוב', בקיום מצוה בהתלהבות ובחמימות, שכשאישי ישראל ניגש לעשיית מצוה ומתבונן כיצד הוא בשר ודם נבזה וחדל אישים, זוכה ליקח בידו דבר שנראה גשמי ובעצם הוא כולה רוחנית, ולעשות באמצעותה נחת רוח להשי"ת, אזי הוא מעלה את עצמו ואת מה שבידיו דרגה אחר דרגה ממקום נמוך למקום גבוה. ולמשל, אם הוא נותן דעת קודם שמקיים את מצות נטילת לולב, שהד' מינים הללו אינם מיני אילן כפי הנראה בעין, אלא גבוה מעל גבוה שהם רומזים לשם הוי"ה ברוך הוא (בית יוסף סי' תרנא משם הריקאנטי פרשת אמוה)^ט, על ידי כך זוכה להרים את

זה עשית. והשיב כך נוהגים במקומנו. ואני מחיתי בו וכתבתי אותו שלם. ואשתומם על המראה ואין מבין. למחר בעת נטילת לולב ראיתי שלא היה מנענע רק הלולב ומיניו בלא אתרוג, והבנתי פתרון חלומי וחזר בו. ורבותינו ז"ל רמזו סוד זה בויקרא רבה (ל ט) אמרו שם 'פרי עץ הדר' (ויקרא כג ז) - זה הקב"ה שנאמר (תהלים צו ו) 'הוד והדר לפניו'. כפות תמרים - זה הקב"ה שנאמר (שם צב יג) 'צדיק

ובמפקד על סדר שמות הקדושים ומדות ועולמות עליונים הקדושים'.

יט. כה כתב שם ב'בית יוסף': 'וסוד זה נגלה אלי בחלום בליל יום טוב הראשון של חג הסוכות בהתאכסן אצלי חסיד אחד אשכנזי שמו הרב רבי יצחק, ראיתי בחלום שהיה כותב השם ביו"ד ה"א, והיה מרחיק הה"א אחרונה מן השלש אותיות הראשונות. ואמרתי לו: מה

- ניצוח התאווה על ידי הביטול ל'אין' - כא

הגשמיות הנמוכה למקומה הראוי לה, ולקיים 'ושמחתכם לפני ה' אלהיכם' (ויקרא כג מ) - להביא שמחה למעלה בהעלאת הניצוצות מלמטה. וזוכה 'לקרב אחד אל אחד, ולידע איך שמך נקרא עלי' להביא השפעה של ידיעת ה' בכל המעשים אף הגשמים.

עבודת עבודה מהאמור הלכה למעשה

אם כן נקח עמנו צידה לדרך, לדעת כי פעמים השי"ת מוריד כל מיני מחשבות וניסיונות קשים מנשוא, והעולה במעלות בית ה' תמה ואינו מבין מדוע נגזר עליו דווקא בזמן עליה שלו לישא על כתפיו מחשבות וניסיונות אשר לא שמענום מאבותינו. אולם עליו להאמין כי זו הדרך בחר ה', שהוא יתברך ממקומו רואה את גבורתו וחוזקו של אותו אדם, ורוצה שיעלה לפניו נחת רוח גדולה עוד יותר, כפי שהיה בזמן חטא העגל ובזמן נס פורים שירדו למעמקים בשביל לדלות משם מרגליות, ולכן מביא עליו ניצוצות קדושה העטופים בכיעור וטינופת. ואם זוכה האדם לעשות את הנדרש ממנו, ומבטל את עצמו ומחשבתו אל ה' כתינוק הגמול עלי אמו, אז זוכה שהמחשבה מתלבנת ומזדככת ועולה

הרפ"ח ניצוצות הקדושה המובלעים שם ואין בהם לא טעם ולא ריח לערבם בהקדושה של מצוה, וזהו בחינת 'סור מרע ועשה טוב' להיות הניצוצות הקדושה סר מרע ועולה מהם מסטרא אחרא, ואחר כך ועשה טוב עמו, וזהו 'וערבי נחל, בהעלאת הרפ"ח ניצוצות הקדושה לשם 'נחל' ר"ת ג'וצר ח'סד ל'אלפים, ובזה 'שמחתם לפני ה' אלהיכם' - זהו השמחה האמיתית בהעלאת הניצוצות הקדושה כאשר הענין בפסוקי דזמרה.

כתמר יפרח. 'וענף עץ עבות' - זה הקב"ה שנאמר (זכריה א ח) 'והוא עומד בין ההדסים'. וערבי נחל - זה הקב"ה שנאמר (תהלים סח ה) 'סולו לרוכב בערבות'. תראה שכל המינים האלו רומזים בשם 'יתברך'.

ב. בנותן טעם להביא מדברי ה'תפארת שלמה' (רמזי סוכות) בענין זה: 'זהו 'וערבי נחל' (ויקרא כג מ) אמרו בגמרא (ראה ויק"ר ל יב) 'אין בה לא טעם ולא ריח, וצוה הקב"ה ללוקחה עם הלולב. כי הנה 'וערבי' גימטריא רפ"ח. כי צריך להוציא

לפני השי"ת ואומרת לפני כסא הכבוד: 'אני הייתי במקום שפל כזה שלא היה מציאות כלל למוצאינו, ובא זה ובירר קבל עם שאף שכלפי חוץ נדמה שאיני שייכת לקדושה, אין זה נכון כלל וגם בי יש נקודת חיות מהשי"ת'. ואז השי"ת מתלבש בכתר ישועה של 'כתר כל הכתרים' שהשבח שלו עולה ממקום נמוך ביותר, ומשפיע על האדם הזה מטובו.

יעזור השי"ת ונזכה לעלות כתר כל הכתרים מן המקומות הנמוכים, ואז יושפע עלינו ממאור פניו של מקום, כמו שאמר הרה"ק מקאמרנא זי"ע (כתם אופיר אסתר, ו, ט) לפרש הכתוב 'וקראו לפניו ככה יעשה', ש'ככה' ר"ת כ'תר כ'ל ה'כתרים, [-שזה] 'יעשה' למחכה לו [-להשי"ת]. והמשיך לומר שה[שם] [- הזה, הוא] נורא, המעלה כל הנשמות לפני יוצר בראשית [-]נודע מדברי מרן האר"י, 'בעל שם טוב הקדוש' וכו'. ואז [-זוכים מאת ה' ל] 'ישא ה' פניו אליך' לראות את הכתר, והוא מדרש חז"ל שישראל עתידין להיות כתר בראש קונם מלך מלכי המלכים הקב"ה - במהרה בימינו אמן.

קהל חסידי קאסוב

בנשיאות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

בס"ד

השיעור השבועי

הקדמה ללימוד ספרי חסידות

מתקיים באופן כללי מדי שבוע בשבוע

ביום ב' בערב*

בבית מדרשינו

1353-55th Street

בשעה 9:45

עד שעה 10:30

[ואח"כ יתקיים מגן מעריב]

ניתן לשמוע השיעורים בקו קול קאסוב

במס' 718-682-2004 [1-5]

וכן ניתן לשמוע מודעות אדות השיעור

במס' הנ"ל [1-2]

*כדאי לצלצל כל שבוע מקודם לשמוע אם יש

שינוי בזמן מסירת השיעור

קהל חסידי קאסוב

בנשיאות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

בס"ד

הזמנים לימי הפורים הבעל"ט בצל כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

מנחה (מוחצית השקל)

בשעה 7:00

מעריב

בשעה 7:58 בדיוק

ואח"כ קריאת המגילה

שחרית

בשעה 8:30

כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

יקבל את הקהל בביתו נאווה קודש

משעה 6:30 עד 12:30

שולה"ט ליל שושן פורים

בשעה 9:45

שחרית יום שושן פורים

בשעה 9:30

ואח"כ יערוך כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

שלחנו הטהור לכבוד היום

בסייעתא דשמיא איז דער רבין'ס ספר
אדורך אן עבודת ערוכה אויף גאר
ארייכע און הויכע סטאנדארט וואס האט
שוין אפגעקאסט גאר גרויסע סכומים

בעז"ה גרייטן מיר זיך אין די טעג
אריינצוגעבן צום דרוק די נייעם
ספר פון

**כדי מיר זאלן קענען
צוענדיגן די ארבייט
און גיין צום דרוק**

**כ"ק אדמו"ר שליט"א
עבדא
דמלכא**

**רופט אייך ביטע אן
מיט שיינע סכומים**

וואס איז שופך אן אור חדש ונערב אויף עבודתה
ומהותה של תפילה באופן נפלא השווה לכל נפש

זכותי הנצחה

שער הספר

\$18,000

פטרון חלק המאמרים

\$18,000

פטרון מדור הפנינים

\$15,000

פטרון המפתחות

\$10,000

פטרון מאמר אחד

(כ 20 מאמרים)

\$5,000

ד צאמרים
נצחיים

\$1,800

הנצחת דף

\$1,200

הנצחת חצי דף

\$750

הנצחת רבע דף

\$300

הנצחה

347.661.3245

toraskosov@gmail.com